

Brüssel, 4. detsember 2020
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0170(COD)

10008/1/20
REV 1 ADD 1

GAF 35
FIN 520
CODEC 705
PARLNAT 129

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 883/2013 seoses Euroopa Prokuratuuriga tehtava koostöö ja Euroopa Pettustevastase Ameti juurdluste tulemuslikkusega

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogu poolt vastu võetud 4. detsembril 2020

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 23. mail 2018 Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku muuta määrust (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi (edaspidi „OLAFi määrus“), seoses Euroopa Prokuratuuriga tehtava koostöö ja OLAFi juurdluste tulemuslikkusega. Nimetatud ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 325 (seadusandlik tavamenetlus).
2. Euroopa Kontrollikoda esitas 15. novembril 2018 oma arvamuse nr 8/2018¹.
3. Euroopa Parlament võttis 16. aprillil 2019 täiskogu istungil vastu seadusandliku resolutsiooni seoses esimese lugemise seisukohaga². Kõnealune resolutsioon sisaldas 140 muudatusettepanekut ja tugines eelarvekontrollikomisjoni raportile ja õiguskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamustele.
4. Pettuste tõkestamise töörühm arutas ettepanekut mitmel koosolekul, mis toimusid 2018. aasta juunist kuni 2019. aasta maini. Alaliste esindajate komitee võttis 12. juunil 2019 vastu volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga³.
5. Euroopa Parlamendiga peeti alates 2019. aasta novembrist mitu tehnilist koosolekut, mis toimusid nii füüsiliselt kui virtuaalselt ning mille käigus lahendati suur hulk küsimusi. 26. juunil toimunud poliitilisel kolmepoolsel kohtumisel jõuti kokkuleppele kompromisstekstide ja põhimõtteliste küsimuste suhtes, misjärel esitati selgitusi juulis toimunud tehnilistel koosolekutel.
6. Alaliste esindajate komitee kinnitas 30. septembril 2020 lõpliku kompromissteksti⁴.

¹ ELT C 42, 1.2.2019, lk 1.

² Dok 8570/19.

³ Dok 10095/19.

⁴ Dok 11108/20 + ADD 1 + COR 1.

II. EESMÄRK

7. Ettepaneku peamine eesmärk on OLAFi määruse kohandamine, et tagada sujuv koostöö OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri vahel, mis peaks hakkama toimima 2021. aasta alguses. Lisaks on ettepaneku eesmärk käsitleda peamisi puudujääke seoses OLAFi juurdluste tulemuslikkusega, nagu juurdepääsu puudumine pangakontodel toimunud tehingute andmetele ning OLAFi aruannete ja soovitude vastuvõetavus liikmesriigi menetlustes, ning selgitada teatavaid menetlussätteid.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. Menetluslik kontekst

8. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi, eesmärgiga saavutada kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha vastuvõtmise etapis („varane teise lugemise kokkulepe“). Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab kahe kaasseadusandja vahel komisjoni toetusel kokku lepitud kompromisspaketti.

B. Peamiste parenduste kokkuvõte

9. Peamised parendused võib kokku võtta järgmiselt.
- Eraomandis olevad seadmed (artikli 3 lõige 5 ja artikli 4 lõike 2 punkt a):
OLAFile antakse välisjuurdluste puhul asjakohaste õiguslike tagatiste alusel juurdepääs eraomandis olevatele seadmetele ulatuses, milles neid kasutatakse töö eesmärgil, ja samal määral kui riiklikele uurimisasutustele; sisejuurdluste puhul viidatakse asjaomase institutsiooni, organi, ameti või asutuse vastuvõetud otsustele;

- Juurdepääs pangakontodel toimunud tehingute andmetele (artikli 7 lõiked 3, 3a ja 3b): leiti kompromissõnastus, mis annab OLAFi samad juurdepääsuõigused kui riiklikel uurimisasutustel, kellel on juurdepääs pangakontodele;
- Menetluslike tagatiste kontrolör (artiklid 9a ja 9b): kokku on lepitud selles, et tegemist on sõltumatu ametikohaga, mis on korralduslikult seotud järelevalvekomiteega; kontrolöri ametikoha kohaldamisala hõlmab ka OLAFi juurdluste suhtes kohaldatavaid eeskirju, eelkõige menetlusnorme ja põhiõigusi; kontrolör võib esitada OLAFi peadirektorile soovitusi;
- Juurdepääs OLAFi aruannetele (artikli 10 lõige 3b): asjaomasel isikul on õigus taotleda juurdepääsu OLAFi lõpparuandele tingimusel, et kaasnevat liikmesriigi menetlust teostavad asjaomased riigi ametiasutused annavad selgesõnalise nõusoleku 12 kuu jooksul;
- Tõendite lubatavus (artikkel 11): tugevdatud on OLAFi aruannete lubatavust tõendusmaterjalina haldusmenetlustes ja teabevahetust OLAFiga, mis käsitleb lubatavusega seotud küsimusi;
- Euroopa Prokuratuuri toetavate OLAFi juurdluste kõrgemad menetluslikud nõuded (artikli 12e lõige 3): OLAFi järelevalvekomitee arvamuse alusel taotles Euroopa Parlament, et OLAF kohaldaks menetluslikke nõudeid, mis oleksid samaväärsed kriminaaluurimise standarditega, et kaitsta kaasnevate kriminaalmenetluste käigus kogutud tõendite lubatavust; saavutatud kompromiss kohustab Euroopa Prokuratuuri tegema tihedat koostööd OLAFiga, et tagada menetluslike nõuete järgimine ilma OLAFi volitusi laiendamata;

- OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri vaheline koostöö (artiklid 12b–12g): saavutati kompromiss, mille kohaselt on OLAFil täiendavate juurdluste läbiviimiseks vaja Euroopa Prokuratuuri nõusolekut; Euroopa Prokuratuur ei tohi vaikida, kuid ta ei ole kohustatud põhjendama oma vastuväiteid OLAFile;
- Järelevalvekomitee (artikkel 15): reguleeritud on järelevalvekomitee juurdepääsu OLAFi juurdlustoimikutele, mis läbi on lahendatud pikk vaidlus kahe asutuse vahel;
- Liikmesriikide ametiasutuste järelaruanded OLAFile (artiklid 11 ja 16): ette on nähtud olukorra parandamine, et võimaldada OLAFil oma juhtumeid paremini jälgida ja tuvastada puudusi.

IV. JÄRELDUSED

10. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab õiglast ja tasakaalustatud kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel, mille läbiviimist toetas komisjon. Lahendati palju vaidlusküsimusi, võttes arvesse väga tundlikke küsimusi, mis on seotud erinevustega liikmesriikide kriminaalmenetluste ja uurimisstruktuuride vahel. Saavutati OLAFi määrase muutmise mõlemad eesmärgid: hea koostöö võimaldamine OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri vahel ning mitmete menetluslike aspektide parandamine, et võimaldada OLAFil oma juurdlusti tõhusamalt läbi viia.
